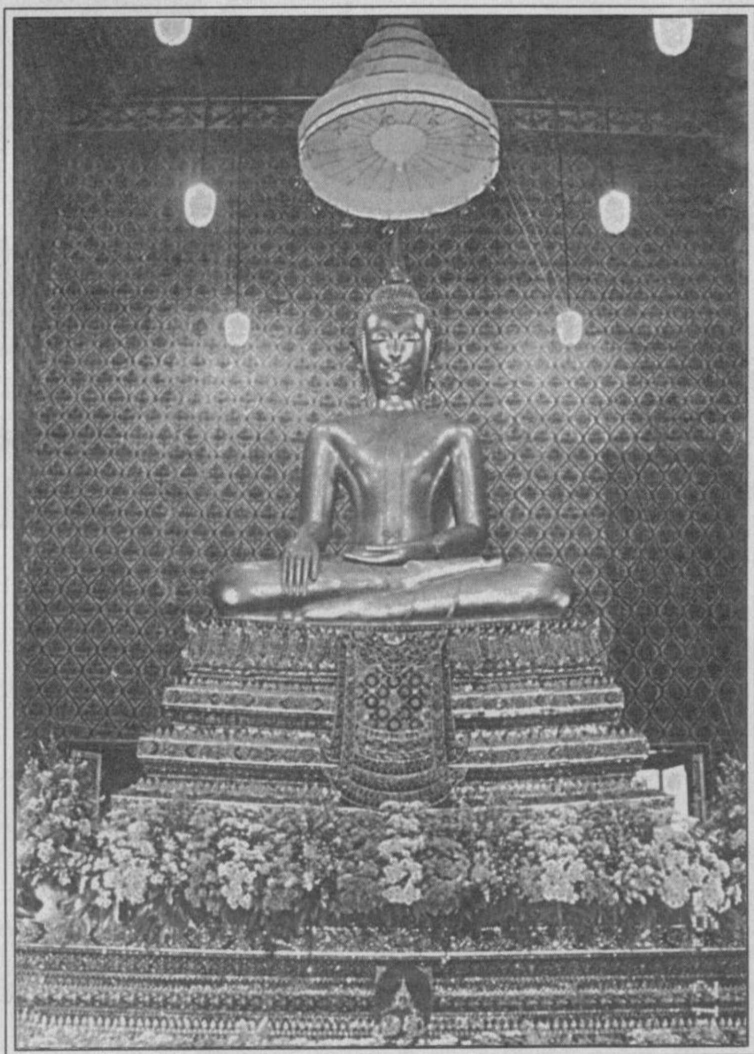
ของดีวัดเฉลิมพระเกียรติ

(รวมบทกลอน สุภาษิต คำคม)
พร้อมประวัติวัดโดยสังเขป

รวบรวมโดย

พระมหาศรชัย ธมฺมทินฺโน

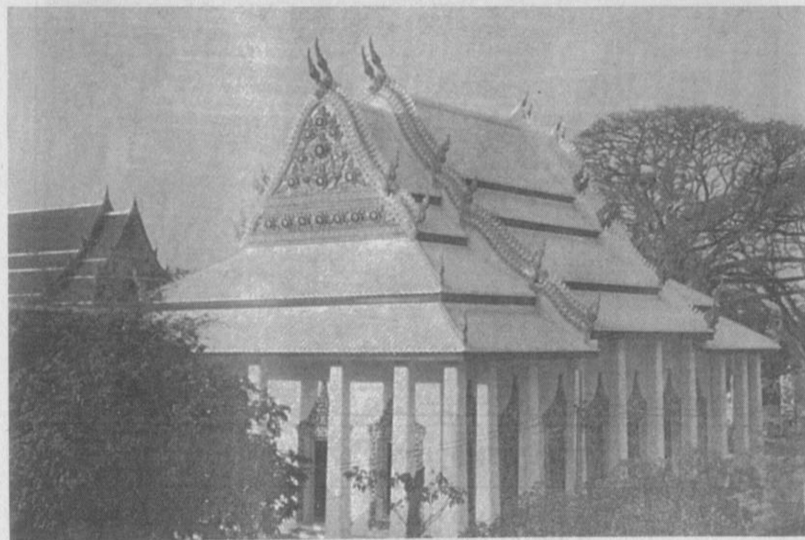
พระพุทธมหาโลกาภินันทปฏิมา

ครั้งหนึ่ง ได้มาเยือนวัดเฉลิมพระเกียรติ

เมื่อ...

พระอุโบสถ

การเปรียญหลวง

คำนำ

หนังสือ **"ของดีวัดเฉลิมพระเกียรติ"** เล่มนี้ ข้าพเจ้าได้รวบรวมบทกลอน สุภาษิต คำคม ของนักกวีหลากหลายสำนัก ที่มีอยู่รอบ ๆ บริเวณวัดเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งแฝงไว้ด้วยคติเตือนใจ ข้อคิด ปรัชญาที่ลึกซึ้ง พร้อมทั้งประวัติวัดโดยสังเขป

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้ จะอำนวยประโยชน์แก่ผู้อ่านบ้างตามสมควร

พระมหาศรชัย ธมฺมทินฺโน
วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร ตำบลบางศรีเมือง
อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
โทรศัพท์ ๔๔๗-๔๑๔๔

แม่รักลูกลูกก็รู้ว่าแม่รัก
คนอื่นสักหมื่นแสนไม่แม้นเหมือน
จะกินนอนวอนว่าเมตตาเตือน
จะจากเรือนร้างแม่ไปแต่ตัว.

แม้ทำดีดีอยู่คู่ตราโลก
ถึงวิโยคชีพลับชื่อกลับหรู
เยาวชนคนรุ่นหลังยังเชิดชู
พวกวิญญูรู้ค่าบูชาคุณ.

ทนจำนำทรัพย์สินกินไปก่อน
เป็นทุนรอนตั้งหน้าเสียภาษี
ถ้าวันไหนใหญ่ขึ้นหน่อยคอยดูซี
จะจำนำความดีนี้แก้จน.

* ความอิจฉาที่มีอยู่ในใจของใคร
ผู้นั้นถูกบาปเผาใจอยู่ตลอดเวลา

มนุษย์เราล้วนที่มีชีวิต
ต้องมีกิจสองประเภทด้วยเหตุผล
คือปากกินมือทำประจำตน
คู่สกนธ์คู่กำเนิดแต่เกิดมา.

คนอื่นชั่วตัวชี้รู้ดีชั่ว
โทษของตัวกลับไม่รู้ดูน่าขัน
เที่ยวตำหนิติคนอื่นทุกคืนวัน
หากคนนั้นติตนบ้างคือทางเจริญ.

อันความดีที่ทำประจำชีพ
ดั่งประทีปส่องสว่างกลางเวหน
ถ้าทำดีดีสนองเป็นของตน
ถึงวายชนม์ชื่อยังก้องคะนองไกล.

* การทะเลาะกันระหว่างมิตร
ย่อมเป็นโอกาสอันดีสำหรับศัตรู

อันข้าไทได้พึ่งเขาจึงรัก
แม้ถอยศักดิ์สิ้นอำนาจวาสนา
เขาหน่ายหนีมิได้อยู่คู่ชีวา
แต่วิชาช่วยได้จนวายปราณ.

ใครรักใครชังช่างเถิด
ใครเชิดใครชูช่างเขา
ใครด่าใครบ่นทนเอา
ใจเราร่มเย็นเป็นพอ.

ดูละครโขนหนังแล้วยั้งคิด
มองชีวิตของคนเช่นโขนหนัง
มีโศกสุขทุกข์สุมรุมประดัง
มิกี่ครั้งก็ลาลับกลับเข้าโรง.

* ความยุ่งยากต่างๆ มักเกิดขึ้น
โดยที่เราไม่ค่อยได้คาดฝัน

อันอำนาจความคิดวิทยาเหมือนอาวุธ
ประเสริฐสุดซ่อนใส่เสียในฝัก
สงวนคมสมนึกใครฮึกฮัก
จึงค่อยชักเชือดฟันให้บรรลัย.

คนคุยโอ่อ่าว่าถือธรรม
อย่าถลำเชื่อนักจักเสียศีล
คนเอาธรรมบังหน้ามุ่งหากิน
ย่อมใช้ลิ้นตวัดรัดคอตาย.

เมื่อทำดีมีคนคิดคอยอิจฉา
ค่อนขอดว่านินทาร้ายไร้เหตุผล
ทำอย่างไรก็ไม่สิ้นเล่ห์ลิ้นคน
อย่ากังวลคนอิจฉาถ้ารักงาน.

* เบื้องหลังของความใจดี
อาจจะมีความใจร้ายซ่อนอยู่ก็ได้

สุริยันจันทรยังอ่อนแสง
พายุแรงก็เซาซบสงบได้
แรงตัณหาพอพิชิตบิดยันไป
แรงกรรมไซร้ยากจะดับระงับเวร.

มีอำนาจวาสนาอย่าผยอง
หลงลำพองคะนองจิตคิดโอหัง
ชีวิตไซร้ไม่มีสิ่งจีรัง
อนิจจังทั้งนั้นหมั่นคำนึง.

ยิ้มสู้โลกต่อไปสิไอ้หนู
มือกำอยู่ทำไมให้เขาหมิ่น
ใช้มันออกไขว่คว้าช่วยหากิน
ชุบชีวินเองใหม่ให้ร่ำรวย.

* คนเรามักจะกล่าวโทษผู้อื่น
ในสิ่งที่ตัวเองทำเช่นเดียวกัน

หลักจะดีต้องมีฐานเป็นคานรับ
จะมีทรัพย์ต้องมีธรรมคอยค้ำหนุน
หลักและฐานตั้งมั่นหมั่นค้ำจุน
จะยังคุณวิบูลย์ผลมงคลชัย.

ทำกรรมใดแล้วร้อนใจในภายหลัง
บางครั้งหลั่งน้ำตาพาโศกเศร้า
ประสบทุกข์โทษภัยร้ายไม่เบา
จงรู้เท่าว่ามันกรรมทำไม่ดี.

ชีวิตเราเกิดดับอยู่บนโลก
สุขกับโศกทิ้งไว้ให้เบื้องหลัง
ห้ามโลกหมุนห้ามอย่างไรก็ไม่ฟัง
คิดยับยั้งอย่างไรชีพไม่คง.

* ผู้ขัดขืนคำสั่งของผู้มีอำนาจ
ผู้นั้นทำลายอนาคตของตนเอง

คนจะดีใช่ดีเพราะมีพระ
อย่าเลยละข้อธรรมคำสั่งสอน
พระจะช่วยอวยชัยและให้พร
แต่นิกรผู้มีธรรมประจำใจ.

ชาติคางคกผงกหัวอวดตัวเก่ง
อึ่งอ่างเบ่งเก่งกล้าต้องอาสัญ
คนรู้น้อยชอบอวดเก่งเบ่งสำคัญ
นักปราชญ์นั้นเขาไม่เบ่งเพราะเก่งจริง.

โอ้บาปกรรมน้ำกรดก็อดสิ้น
ด้วยไม่กินก็ไม่เมาน้ำเหล้าเอ๋ย
แต่น้ำรักหักใจไม่ไหวเลย
ถึงนอนเฉยอยู่เปล่าเปล่าก็เมามาย.

* การกระทำสิ่งใดด้วยอารมณ์
มักเกิดผลเสียมากกว่าผลดี

ช่างกลึงพึ่งช่างชักเป็นหลักก่อ
เป็นช่างหล่อพึ่งช่างหุ่นคอยจุนเสริม
ช่างสลักพึ่งช่างเขียนคอยเจียนเติม
ช่างติเติมไม่ต้องหมายพึ่งใครเลย.

ใครจะรักใครจะชังช่างเขาเถิด
เรามุ่งเทิดแต่ความดีมีเหตุผล
ทำการใดยากถูกจิตมิตรทุกคน
เทพเบื้องบนยังถูกด่ายิ่งกว่าเรา.

จะหักอื่นขืนหักก็จักได้
หักอาลัยนี้ไม่หลุดสุดจะหัก
สารพัดตัดขาดประหลาดนัก
แต่ตัดรักนี้ไม่ขาดประหลาดใจ.

* จงให้ถ้อยคำที่ไพเราะ
แทนการให้ไม่ได้ในสิ่งที่เขาขอ

ศิษย์จะดีเพราะมีครูช่วยชูเชิด
ครูจะเลิศเพราะคุณธรรมนำนบไหว้
ครูรักศิษย์ศิษย์เทิดครูคู่กันไป
เป็นหลักใจในชีวิตศิษย์กับครู.

แม้กะลารู้จักแต่งแปลงให้ถูก
ก็จะปลูกคุณค่ามหาศาล
จนแต่ฝึกศึกษาวิชาการ
ไม่เนิ่นนานจะพานพบสบสุขเอย.

อันปราสาทราชวังฝังรากลึก
อีกทั้งตึกเรือนโรงโครงหลักหิน
ที่สุดไซร้ก็ถล่มถมลงดิน
ทุกสิ่งสิ้นเสื่อมสลายไม่จีรัง.

* ความซื่อสัตย์และความตาย
หาซื้อไม่ได้ด้วยเงินเสมอไป

ตายเมื่อเป็นเหม็นมากกว่าซากศพ
เหม็นตลบด้วยคำฉินหมิ่นเหยียดหยาม
เป็นเมื่อตายวายชีพชื่อกลับลือนาม
ทุกเขตคามกล่าวขวัญสิ้นวันลืม.

คนคลั่งเงินคลั่งอำนาจวาสนา
กิริยาท่าทางวางขึงขัง
เบ่งคุยโตวางใหญ่ไอเสียงดัง
เมื่อพลาดพลั้งตกอับคนกลับเฮ.

ยุติธรรมคำนี้มีไหมนะ
หากมีจะขอซื้อขายหรือไม่
จะซื้อพร้อมทั้งตัวและหัวใจ
เพื่อจะให้โลกสงบพบความเย็น.

* ความผิดของผู้อื่นเห็นง่าย
ความผิดของตัวเองเห็นยาก

อยากได้ดีไม่ทำดีนั้นมีมาก
ดีแต่อยากแต่ไม่ทำน่าขำหนอ
อยากได้ดีต้องทำดีอย่ารีรอ
ดีแต่ขอรอแต่ดีไม่ดีเลย.

คนตำหนิติงานนั้นมีมาก
ดีแต่ปากมือไม่ทำเลวล้ำหลาย
มีหน้าที่แต่ทิ้งขว้างไร้ยางอาย
ตัวสบายแต่งานเสียเพลี้ยสังคม.

คุณกับโทษสองแบ่งแรงข้างไหน
คุณถึงใหญ่ให้ผลคนไม่เห็น
โทษสักเท่าหัวเหาเล็กเท่าเล็น
ให้ผลเห็นแผ่ซ่านเท่าบ้านเมือง.

* ผู้ที่ได้รับความทุกข์ยากลำบากยิ่งกว่าเรา ยังมีอยู่อีกมาก

ชีวิตหนึ่งตรึงแน่นกับแกนโลก
สุขหรือโศกต่อสู้มิรู้สิ้น
เหฺมือนเรือน้อยลอยไหลในวาริน
จะพังภินท์เมื่อไรก็ไม่รู้.

ไม่เมาเหล้าแล้วแต่เรายังเมารัก
สุดจะหักห้ามจิตคิดไฉน
ถึงเมาเหล้าเช้าสายก็หายไป
แต่เมาใจนี้ประจำทุกค่ำคืน.

วัดจะดีบ้านจะเด่นเป็นหลักฐาน
ช่วยกันสานช่วยกันสร้างต่างอาศัย
วัดให้ธรรมแต่ชาวบ้านให้ปัจจัย
ทั้งสองไซร้ผลัดกันช่วยจึงสวยงาม.

* ถ้าอยากจะเป็นคนมีอำนาจ
จงอย่าขาดความยุติธรรม

จะดูวัวชั่วดีดูที่หาง
จะดูนางดูแม่เหมือนแลเห็น
แม้ลูกยางห่างต้นหล่นกระเด็น
ก็จะเป็นเช่นเหล่าตามเผ่าพันธุ์.

กระแสชลวนเชี่ยวเรือเลี้ยวลด
ดูค้อมคดขอบคุ้งคงคาไหล
แต่สายชลเชี่ยวยังวนเป็นวงไป
มีหรือใจที่ตรงอย่าสงกา.

ชีวิตเราจะเอาอะไรแน่
ย่อมผันแปรเปลี่ยนจิตและนิสัย
ชั่วอาจดีมีอาจจนวนกันไป
เอาอะไรได้แน่แก่ตัวคน.

* ตรึกให้รอบคอบแล้วจึงทำ
คิดทุกคำจึงค่อยออกปาก

โบราณว่าสี่เท้ายังก้าวพลาด
เป็นนักปราชญ์แล้วยังรู้พลั้งผิด
การทำศึกเหมือนสู้กับงูพิษ
จงพินิจใคร่ครวญให้ควรการ.

ถ้าเกลือหมดความเค็มความเข้มข้น
ก็เหมือนคนไม่รักในศักดิ์ศรี
เกิดเป็นคนควรรักษาค่าความดี
ดุจดังเกลือมีความเค็มเข้มข้นเอย.

อันเงินทองของหวงทั้งปวงนี้
แม้นตระหนี่เก็บไว้เหมือนใหลหลง
จะเป็นของเขาอื่นไม่คืนคง
เมื่อปลดปลงก็มิได้เอาไปเชย.

* จงช่วยตัวเองก่อน
แล้วคนอื่นจะช่วยท่านเมื่อภายหลัง

อันชั่วดีมีจนคนทั้งสิ้น
ไม่ควรหมิ่นหยาบหยามตามประสงค์
เราก็จิตเขาก็ใจให้พะวง
อย่ามัวหลงถือเกียรติเหยียดหยามกัน.

ถ้ารู้ว่าตนนี้เป็นที่รัก
พึงพิทักษ์ให้ดีไม่ผลีผลาม
ปฏิบัติตนได้ทั้งไตรยาม
แม้อย่างต่ำยามหนึ่งก็พึงใจ.

เป็นมนุษย์สุดดีอยู่ที่จิต
ทำพูดคิดในแนวธรรมคำพร่ำสอน
จะดีอื่นหมื่นแสนล้วนแคลนคลอน
ดีแน่นอนคือดวงจิตปิดอบาย.

* เมื่อไม่ทำให้ใครเขารัก
ก็อย่าทำให้ใครเขาเกลียด

เกิดเป็นคนจนหรือมีดีหรือชั่ว
ต้องเป็นตัวตนเองแน่ไม่แปรผัน
ใครจะยุใครจะยอก็รู้ทัน
ลมปากปั่นหรือปืนจ่อก็ไม่เกรง.

อันคนโง่คุยโตโวว่าฉลาด
อาจสามารถอาจหาญชำนาญหลาย
คนฉลาดฉลาดในไม่แพร่งพราย
จักไว้ลายให้คนลือฝีมือเอง.

กตัญญูกตเวทีแสนดีเลิศ
เป็นเครื่องเชิดชูสง่าเพิ่มราศี
เป็นรากแก้วขวัญตนของคนดี
เป็นสักขีชี้ให้เห็นว่าเป็นคน.

* ถ้าต้องการความเป็นอิสระ
ให้พยายามชนะตนเอง

ทีละบาทอาจประจบครบเป็นร้อย
ยามมีน้อยใช้น้อยค่อยประสม
หากมีน้อยใช้มากรากฐานจม
จะตรอมตรมคราวแก่แก้ไม่ทัน.

ดีเกินดีขาดดีไม่ดีแน่
ดีที่แท้แต่พอดีจึงมีผล
ชั่วให้ชั่วดีให้ดีที่กมล
ชั่วไม่พ้นดีไม่พรากจากคนทำ.

ทำกรรมใดแล้วใจไม่เดือดร้อน
จะนั่งนอนชื่นใจได้สุขสันต์
อวยพรให้ใจเย็นเป็นนิรันดร์
จงรู้ทันว่านั่นกรรมทำไว้ดี.

* จงอย่าพูดพล่อยๆ ว่าคนอื่น
โดยไม่คำนึงถึงเหตุผล

เป็นจอมพลคนนิยมชื่นชมเดช
เฉพาะเขตเฉพาะยุคที่สุขใส
เป็นนักปราชญ์ราษฎร์ชูชิตทุกทิศไป
ทุกสมัยคนศรัทธาไม่รามือ.

เด็กทำดีเพราะมีธรรมประจำจิต
พูดทำคิดพินิจหนักรักเหตุผล
อนาคตประเทศชาติปราศมืดมน
เพราะเยาวชนมีธรรมประจำใจ.

เขาย่อมเปรียบเทียบความว่ายามรัก
แม้น้ำผักต้มขมชมว่าหวาน
ครั้นจืดจางห่างเหินไปเนิ่นนาน
แม้น้ำตาลก็ว่าเปรี้ยวไม่เหลียวแล.

* ถ้าไม่ยอมปล่อยวาง
จะพบกับความว่างได้อย่างไร

ความเมตตากรุณาพอหาได้
หายากไร้คือน้ำจิตปราศริษยา
เขาได้ดีควรมีใจมุทิตา
เลิกอิจฉากันเถิดประเสริฐเอย.

มีเงินทองกองล้นพ้นภูเขา
จะซื้อเอาชีวิตไว้ก็ไร้ผล
อันความตายหมายไว้ทั่วทุกตัวตน
ติดสินบนสักเท่าไรชีพไม่คืน.

ธรรมชาติวาดวิถีของชีวิต
มีมืดมิดแล้วกระจ่างสว่างไสว
เฉกผลกรรมนำทางมิห่างไกล
คงเห็นได้ถ้วนทั่วทุกตัวตน.

* อยู่คนเดียวระวังความคิด
อยู่ร่วมมิตรระวังวาจา

โง่ไม่เป็นเป็นใหญ่ยากฝากให้คิด
ทางชีวิตจะรุ่งโรจน์โสตถิผล
ต้องรู้โง่รู้ฉลาดปราชญ์เปรื่องตน
โง่สิบหนดีกว่าเบ่งเก่งเดี๋ยวเดียว.

ถึงเพชรนิลจินดามีค่ายิ่ง
แต่งให้ลิงก็เป็นลิงไม่ทิ้งเผ่า
ให้ยศศักดิ์เสริมตัวคนมัวเมา
ก็เข้าเค้าอย่างลิงไม่ทิ้งรอย.

ยิ้มเท่านั้นครองโลกสิ้นโศกศัลย์
สร้างสัมพันธ์มิตรภาพอาบล้นปรี่
จงยิ้มเข้าหากันนั่นแหละดี
โลกจะมีแต่ความสุขทุกวันคืน.

* ถ้ารู้จักปล่อยวาง
นั่นเป็นหนทางแห่งความสงบ

กลองระฆังดังเมื่อตีมีเสียงเพราะ
ถ้าไม่เคาะก็ไม่ดังตั้งอยู่เฉย
วิสัยปราชญ์มาตรไม่ถามไม่ภิเปรย
ถึงคราวเอ่ยแต่ละครั้งฝังใจคน.

คนทุกคนเขาอยากให้เราดี
แต่ถ้าเด่นขึ้นทุกทีเขาหมั่นไส้
จงทำดีแต่อย่าเด่นจะเป็นภัย
ไม่มีใครเขาอยากเห็นเราเด่นเกิน.

ปราบภูตผีปีศาจอาจปราบได้
ด้วยเซ่นไหว้ข้าวของต้องประสงค์
ผีความอยากยากใจปราบไม่ลง
ใจยังคงอยากไม่เว้นเซ่นไม่พอ.

* ถ้าอยากเป็นคนมีเกียรติ
โปรดอย่าเหยียดผู้อื่น

พระข้างนอกพระข้างในมีให้ครบ
จะประสบโชคค่ามหาศาล
พระนอกดีแต่ข้างในดังใจมาร
พระไม่หาญคุ้มครองปกป้องภัย.

ร่มมีคุณเพราะกางกั้นกันแดดฝน
ธรรมมีผลคลายทุกข์จึงสุขสันต์
รสธรรมเลิศล้ำรสอื่นเป็นหมื่นพัน
แสงธรรมนั้นเลิศรู้ดูด้วยตน.

โบราณท่านสมมติมนุษย์นี้
ยากแล้วมีสำเร็จถึงเจ็ดหน
ที่ทุกข์โศกโชคร้ายค่อยผ่อนปรน
ถึงจะพ้นโทษทัณฑ์ไม่บรรลัย.

* เป็นการง่ายมากที่จะกระทืบซ้ำ
คนที่ล้มลงไปแล้ว

มีวิชาถ้าไม่มีดีกำกับ
จะตกอับไร้ค่าพาเสียศรี
แกงขาดเกลือชูรสก็หมดดี
เค็มไม่มีรสจืดดูชืดไป.

อนึ่งเล่าเช้าที่ศรีไสยาสน์
อย่าประมาทหมั่นคำนับลงกับหมอน
เป็นนิรันตร์สรรเสริญเจริญพร
คุณบิดรมารดาคุณอาจารย์.

โอ้สามัญผันแปรไม่แท้เที่ยง
เหมือนอย่างเยี่ยงชายหญิงทิ้งวิสัย
นี่หรือจิตคิดหมายมีหลายใจ
ที่จิตใครจะเป็นหนึ่งอย่าพึ่งคิด.

* เมื่อเราไม่มีสิ่งที่ตนชอบ
ท่านให้ชอบสิ่งที่ตนมี

อันแมวดีหมาดีมีคนรัก
เฝ้าฟูมฟักเลี้ยงไว้ในเคหา
เป็นคนดีย่อมไม่จนคนเมตตา
หมั่นอุตส่าห์สร้างความดีไว้ให้คนปอง.

อันอ้อยตาลหวานลิ้นแล้วสิ้นซาก
แต่ลมปากหวานหูไม่รู้หาย
แม้นเจ็บอื่นหมื่นแสนจะแคลนคลาย
เจ็บจนตายนั้นเพราะเหน็บให้เจ็บใจ.

ถึงเหล็กกล้าศิลาแลงแข็งเท่าแข็ง
นายช่างแต่งเติมได้ดังใจหวัง
จิตมนุษย์สุดแต่งยากลำบากจัง
ว่าไม่ฟังเสียอย่างเดียวเคี่ยวไม่ลง.

* อย่านินทากันเลยพวกท่าน
เราอยู่กันฉันท์พี่น้อง

ก้าวไปเถิดก้าวไปในโลกกว้าง
พร้อมกับสร้างความดีสิ่งที่หมาย
เพื่อไว้เป็นอนุสรณ์ก่อนเราตาย
จะไม่อายโลกนี้ที่เกิดมา.

ศิลป์จะดีต้องมีธรรมค้ำเป็นฐาน
เชิดดวงมาลย์ให้ผ่องผุดวิสุทธิ์ศรี
ค่าของศิลป์สูงสุดถ้อยร้อยวจี
เกียรติจะมีเพราะคนรู้ดูศิลป์เป็น.

เมื่อเจ้ามามีอะไรมาด้วยเจ้า
เจ้าจะเอาแต่สุขสนุกไฉน
เมื่อเจ้าไปเจ้าจะเอาอะไรไป
เจ้าจงไปมือเปล่าเหมือนเจ้ามา.

* ความสุขที่ได้จากตัณหา
มีค่าเท่ากับความทุกข์

ชาติผู้ดีใช่ดีที่ทรัพย์สิน
หรือปริญญาบัตรอัครฐาน
หรือโคตรเง้าเผ่าพงศ์เชื้อวงศ์วาน
เครื่องหมายอ่านผู้ดีอยู่ที่ธรรม.

คนเป็นใหญ่ใช่ว่าใหญ่เพราะรูปร่าง
ปัญญาสร้างเขาเป็นใหญ่ให้ตระหนัก
คนจะดีใช่จะดีที่วงศ์พักตร์
แรงดีผลักผลให้จึงได้ดี.

ผู้มีเกียรติคือผู้ประพฤติธรรม
เป็นประจำฝังจิตเป็นนิสัย
เป็นเศรษฐีมีอำนาจกาจเกรียงไกร
ขาดธรรมไซร้ไร้เกียรติก็จอมปลอม.

* ถ้าขาดความพอดี
ท่านจะเป็นหนี้ตลอดกาล

เมื่อสุกงอมหอมหวนจึงควรหล่น
อยู่กับต้นอย่าให้พรากไปจากที่
อย่าชิงสุกก่อนห่ามไม่งามดี
เมื่อบุญมีคงมาอย่าปรารมภ์.

วัดจะดีใช่ดีที่โบสถ์สวย
หรือร่ำรวยด้วยทรัพย์อสงไขย
วัดดีเพราะพระเก่งเคร่งวินัย
ยึดหลักชัยอรหันต์เป็นสันดาน.

มนุษย์เราเกิดมาในหล้าโลก
มีทุกข์โศกสุขสันต์ผันแปรเปลี่ยน
ชั่วเจ็ดทีดีเจ็ดหนหมุนวนเวียน
เหมือนกงเกวียนซี่ล้อหมุนต่อกัน.

* คอยตักเตือนตนเอง
ดีกว่าคอยเพ่งโทษผู้อื่น

จะนุ่งห่มดูพอสมศักดิ์สงวน
ให้สมควรรับพักตร์ตามศักดิ์ศรี
จะผัดหน้าทาแป้งแต่งอินทรีย์
ดูฉวีผิวเนื้ออย่าเหลือเกิน.

เป็นชาวพุทธหยุดทำซึ่งกรรมชั่ว
เร่งสร้างตัวแต่กรรมดีมีกุศล
มุ่งทำไว้ให้สะอาดปราศหมองมล
เป็นธรรมของทศพลวิมลญาณ.

ชนะใดในแหล่งหล้าที่ว่าเลิศ
ไม่ประเสริฐชนะตนผลมหันต์
จะให้อื่นหมื่นแสนไม่เทียบทัน
ให้ธรรมนั้นท่านว่าเลิศประเสริฐจริง.

* มั่งมีเพราะประหยัด
อัตคัดเพราะฟุ่มเฟือย

ตัวละครยืนสลอนอยู่เต็มโลก
แสดงโศกแสดงสุขสนุกสนาน
เมื่อแสดงจบบทกำหนดการ
ก็เดินผ่านหลีกหนีเวทีไป.

หลงลืมตัวมัวเพลินเดินทางผิด
ขาดความคิดซุ่นข้องครองความเขลา
มองโลกงามวิจิตรติดเขาเรา
จึงโง่เง่ามืดอยู่มิรู้วาย.

ให้ลูกยอพองามตามเหตุผล
ถ้าถอนต้นจะเสียหลักเสื่อมศักดิ์ศรี
กินลูกยอกินแต่น้อยอร่อยดี
ยอเกินที่ก็จะวายขายคนยอ.

* ความอยากเป็นสิ่งทำให้ชีวิต
ไปสู่ความพินาศ

อันโคควายเลี้ยงไว้ใช้งานได้
เมื่อตายไปเนื้อหนังยังให้ผล
วิสัยพาลพาลเพียรเบียดเบียนคน
ประพฤติตนไร้ค่าเลวกว่าควาย.

ไม้จะดีเพราะมีกระพี้หุ้ม
เป็นเกราะกุมแก่นไว้มิให้หมอง
กอร์ปกิจใดใฝ่จิตคิดปรองดอง
ถ้าขืนจองแต่แก่นจะแค้นใจ.

เป็นผู้ใหญ่ไร้หลักปักไม่มั่น
ลมปากปั่นหวั่นไหวไร้เหตุผล
ต่อหน้าอย่างลับหลังอย่างต่างยุบล
ประจบคนจนเสียหลักจมปลักตาย.

* อำนาจวาสนา
เป็นที่มาของความกังวล

โลกของผู้อ่อนแอมักแพ้พ่าย
จนเบื่อหน่ายชีวิตคราวผิดหวัง
ให้สำนึกเขลาขลาดหวาดภวังค์
ลืมยับยั้งเหตุผลของตนเอง.

อย่าลืมหลงจงอุตส่าห์รักษาศิริ
ตามคติโบราณท่านขานไข
ว่าเช้าตรู่สุริโยอโณทัย
ตื่นนอนให้ห้ามโมโหอย่าโกรธา.

ถึงฟ้อนดีทีไม่ถึงอย่าพึงฟ้อน
คนจะค่อนขอดเคาะและเยาะหยัน
ถึงคราวฟ้อนฟ้อนให้ดีมีค่าพลัน
กาลสำคัญว่าสิ่งใดพึงใคร่ครวญ.

* ทำงานอยู่ในบ้าน
ดีกว่าสำราญอยู่ในบ่อน

อันอ้อยตาลหวานนั้นเพราะพันธุ์พืช
ไม่มีจืดไม่มีหมดในรสหวาน
ผู้ดีแท้แม้ล้มจนซมซาน
ก็ยังอ่านออกรู้ว่าผู้ดี.

อันพ่อแม่แลเห็นลูกเหลนหลาน
ย่อมสงสารมีจิตคิดถวิล
แม้ร้ายกาจชาติเสือเหลือทมิฬ
ก็ไม่กินลูกหลานวงศ์วานเครือ.

มวลไม้ไผ่มัดให้มั่นนั้นดีนัก
แม้จะหักก็สุดยากลำบากเข็น
การรวมคนสุดลำบากแสนยากเย็น
ถ้ากระเด็นเพียงคนเดียวเฮี้ยวแหลกลาญ.

* ความดีนั้นมีมาก
แต่หายากคือคนทำดี

หมากัดหมาไม่สำคัญเพราะนั่นหมา
มันมีค่าเพียงดิรัจฉ์สัตว์หน้าขน
แต่คนมีปัญญาเช่นฆ่าคน
ด้วยเหตุผลเยี่ยงหมาเชาะน่าอาย.

ไม่มีดีต้องหาดีที่สอพลอ
เที่ยวป้อยอผู้ใหญ่เขาให้หลง
เป็นผู้ใหญ่ไร้หลักมักงวยงง
ใฝ่จิตตรงหลงให้เลียเลยเสียคน.

อันความดีมีค่ากว่าความสวย
ดีอำนวยอวยสุขทุกสมัย
แต่ความสวยเสื่อมทรามไปตามวัย
ดีคงไว้ซึ่งความดีไม่มีแปร.

* ความโชคดี
ย่อมไม่มีแก่คนเกียจคร้าน

กองทัพดีเพราะมีขุนศึกกล้า
เป็นหัวหน้าถ้างานดีก็มีชื่อ
ทำงานใหญ่ใช้คนดีมีฝีมือ
งานนั้นหรือจะสำเร็จเสร็จดังใจ.

รายรับไม่สำคัญเท่ารายเหลือ
และหนี้เชื่อร้ายไม่เท่าหนี้เราสูญ
จะไร้ทรัพย์อย่าไร้ศีลสิ้นรากมูล
จะเกื้อกูลตัวเขาเราต้องดี.

เกิดเป็นหญิงให้เห็นว่าเป็นหญิง
อย่าทอดทิ้งกิริยาอัชฌาสัย
เป็นหญิงครึ่งชายครึ่งอย่าพึงใจ
ใครเขาไม่สรรเสริญเมินอารมณ์.

* ถ้าไม่รู้จักความทุกข์
จะพบสุขได้ที่ไหน

ผูกสนิทชิดเชื้อนี้เหลือยาก
ถึงเหล็กฟากเหลือไว้ก็ไม่มั่น
พูดด้วยมนต์เป่าเสกลงเลขยันต์
คงไม่มั่นเหมือนผูกไว้ด้วยไมตรี.

ถึงบางพูดพูดดีเป็นศรีศักดิ์
มีคนรักรสถ้อยอร่อยจิต
แม้นพูดชั่วตัวตายทำลายมิตร
จะชอบผิดในมนุษย์เพราะพูดจา.

รู้อะไรให้รู้เป็นครูเขา
จึงจะเบาแรงตนเร่งขวนขวาย
มีข้าไทใช้สอยค่อยสบาย
ตัวเป็นนายโง่เง่าบ่าวไม่เกรง

* ทำดีแล้วดัง
ดีกว่าถูกชังเพราะทำชั่ว

อันอาภรณ์แผ่นผ้าสารพัด
เป็นสมบัติภายนอกหลอกให้หลง
จะแต่งให้งามอย่างไรไม่มั่นคง
ไม่ยืนยงเหมือนศีลาอาภรณ์เอย

อย่าดูหมิ่นบุญทานว่าทำน้อย
จะไม่ต้อยตามต้องสนองผล
แม้ตุ่มน้ำเปิดหงายรับสายชล
ย่อมเต็มล้นด้วยอุทกที่ตกลง

อันนักปราชญ์สั่งสมบ่มบุญบ่อย
ทีละน้อยทำไปไม่ไหลหลง
ย่อมเต็มด้วยบุญนั้นเป็นมั่นคง
ผลบุญส่งสู่สถานวิมานทอง

* ถ้าพูดโดยไม่คิด
เท่ากับพ่นพิษใส่ผู้อื่น

น้ำตันนั้นแน่ น้ำตาย
เพราะขาดคณะสินธ์สาย ออกเข้า
รู้มากไม่แพร่ขยาย รู้ออก ไปเฮย
รู้เช่นนี้มีเค้า เฉกน้ำตายตัน.

เล่าเดื่อมีดอกให้ พึงฟัง
เล่าให้กาขาวยัง เชื่อได้
ริ้นเทียมเท่าเขาหวัง ฟังเถิด นาพ่อ
เล่าว่าหญิงจริงไซร้ อย่าได้พึงฟัง.

ใบบัวฝนตกน้ำ ขาดขัง
ลูกข่างวางบนหลัง มิ่งม้า
เสาหลักปักอยู่ยัง กองแกลบ
คนบ่แม้นถ้อยอ้า พูดแล้วโลเล.

* มิตรที่น่าสงสัย
เลวกว่าศัตรูที่แน่นอน

หญิงชั่วผัวอย่าร้าง สามหน
ข้าหลีกหนีสามหน จากเหย้า
ลูกศิษย์ผิดครูตน สามแห่ง
เขาหมู่นี้อย่าเข้า เสพช้องสมาคม.

คลองคดลดเลี้ยวล้วน หลักตอ
เกะกะระเรือรอ ร่องน้ำ
คดคลองช่องแคบพอ พายถ่อพ่อเอย
คนคดลดเลี้ยวล้ำ กว่าน้ำลำคลอง.

รักกันอยู่ขอบฟ้า เขาเขียว
ดุจอยู่หอแห่งเดียว ร่วมห้อง
ชังกันบ่แลเหลียว ตาต่อ กันนา
เหมือนมีฟ้ามาป้อง ป่าไม้มาบัง.

* ความคิดที่ดี
หากทำไม่ได้ก็ไร้ผล

ผจญความโกรธด้วย ไมตรี
ผจญหมู่ทรชนดี ต่อตั้ง
ผจญคนโลภมี ทรัพย์เผื่อ แผ่นา
ผจญอสัตย์ให้ยั้ง หยุดด้วยสัตยา.

มัจฉามีทั่วท้อง ชโลธร
หาเงือกงูมังกร ยากได้
ทั่วด้าวแดนนคร คนมาก มีนา
จักเสาะสัปบุรุษ ไซร้ ยากแท้ จักมี.

ห้ามเพลิงไว้ อย่าให้มีควัน
ห้ามสุริยแสงจันทร์ ส่องหล้า
ห้ามอายุให้หัน คืนเล่า
ห้ามดั่งว่านี้ได้ จึ่งห้ามนินทา.

* จงอย่าทำคุณแก่คนอกตัญญู

* จงอย่าคิดกระทำในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้

ประวัติวัดเฉลิมพระเกียรติ

ตำบลบางศรีเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

โดย พระมหาศรชัย ธมฺมทินฺโน

วัดเฉลิมพระเกียรติ เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดวรวิหาร เป็นพระอารามที่สะอาดร่มรื่นสวยงามด้วยหมู่แมกไม้นานาพันธุ์และงดงามด้วยสถาปัตยกรรมตามแบบพระราชนิยม ใน ร.๓ เป็นรมณียสถานที่ให้ความสงบร่มเย็นแก่ผู้มาเยือนเหมาะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ แสวงหาความรู้ศึกษา ศิลปสถาปัตยกรรม ซึ่งได้อนุรักษ์รูปแบบเดิมไว้ แม้สิ่งก่อสร้างที่ร่วมสมัยนั้น ก็ได้สร้างให้มีความกลมกลืนกับสถาปัตย์เดิม จึงทำให้วัดเฉลิมพระเกียรติได้รับรางวัล **อาคารอนุรักษ์ดีเด่นประจำปี ๒๕๓๖** จากสมาคมสถาปนิกสยาม โดยได้เข้ารับพระราชทานรางวัลจากสมเด็จพระเทพรัตน-ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

อาณาเขตของวัด ที่ตั้งวัดมี ๒๔ ไร่ ๓ งาน ๒๒ ตารางวา แบ่งออกเป็น ๓ เขต คือ เขตพุทธาวาส เขตสังฆาวาส และเขตนอกกำแพงป้อมปราการ **เขตพุทธาวาส** อยู่ด้านทิศใต้ของพื้นที่มีกำแพงแก้วล้อมรอบทั้งสี่ด้านภายในประกอบด้วย พระอุโบสถ พระเจดีย์ พระวิหารและการเปรียญหลวง **เขตสังฆาวาส** อยู่ด้านทิศเหนือ ประกอบด้วยกุฏิไม้สักทรงไทย กุฏิตึกกลุ่มทรงไทย (กุฏิเจ้าอาวาส) **เขตนอกกำแพงป้อมปราการ** ทิศตะวันออก ประกอบด้วยศาลาแดงเหนือ ศาลาแดงใต้และศาลาท่าน้ำ ทิศเหนือประกอบด้วยศาลาการเปรียญ เรือนพัสดุ กุฏิปั้นหยา ทิศตะวันตกประกอบด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม หอประชุม ฌาปนสถาน ศาลาบำเพ็ญกุศล

ประวัติความเป็นมา วัดเฉลิมพระเกียรติ สร้างขึ้นในปีพุทธศักราช 2390 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อพระองค์เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติในปีวอก พ.ศ. ๒๓๖๗ นั้น ได้ทรงสถาปนาสมเด็จพระราชชนนีแห่งพระองค์ท่านขึ้นเป็นกรมสมเด็จพระศรีสุลาลัย ต่อมาทรงมีพระราชดำริว่า บริเวณป้อมทับทิมเก่าริมฝั่งตะวันตกแม่น้ำเจ้าพระยาด้านทิศใต้ตลาดขวัญเมืองนนทบุรี ซึ่งเป็นนิวาสสถานเดิมแห่งพระอัยกาพระอัยกีกับทั้งเป็นสถานที่ประสูติของกรมสมเด็จพระศรีสุลาลัย สมควรที่จะสถาปนาขึ้นเป็นพระอารามหลวงสักแห่งหนึ่ง เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระอัยกาพระอัยกีและสมเด็จพระราชชนนีแห่งพระองค์ ในการนี้จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ บุนนาค) เป็นแม่กองสร้างวัดขึ้นบริเวณนั้นและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างป้อมปราการก่ออิฐถือปูนเป็นรูปสี่เหลี่ยมรอบวัด มีใบเสมาทำนองเดียวกับกำแพงพระบรมมหาราชวัง พระราชทานนามว่า **วัดเฉลิมพระเกียรติ**

สิ่งสำคัญภายในวัด

พระอุโบสถ พระอุโบสถวัดเฉลิมพระเกียรติเป็นสถาปัตย์ไทยปนจีนตามแบบพระราชนิยมใน ร.๓ ตัวอาคารก่ออิฐถือปูน หลังคามุงกระเบื้องรางดินเผาชนิดกาบกล้วยไม่เคลือบสี ถือปูนทับแนวทำเป็นลอนลูกฟูกแบบเก๋งจีน หน้าบันประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีสลับลายลวดลายใบดอกพุดตาน กระจังฐานพระ ช่อฟ้า ใบระกา ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีสลับลายจากประเทศจีนเช่นเดียวกัน ผนังด้านใน เขียนสีลายพุ่มข้าวบิณฑ์ก้านแย่งมีช่อดอกพุด-ตานภายใน เพดานลายฉลุปิดทอง ซุ้ม ประตูหน้าต่างประดับลายปูน

ปั้นรูปดอกพุดตานพื้นประดับกระจก บานประตูหน้าต่างด้านในเป็นภาพเขียนสีฝุ่นลายกอบัวและสัตว์ประเภทปลาและนก ด้านนอกเขียนลายรดน้ำภาพตราแผ่นดิน พระจันทร์เต็มดวง เครื่องยศและโกฐิ ภายในพระอุโบสถ ประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย ซึ่งหล่อด้วยทองแดงทั้งองค์ (ปัจจุบันปิดทอง) พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวถวายพระนามว่า **พระพุทธมหาโลกาภินันทปฏิมา**

พระวิหาร มักเรียกกันว่า **วิหารพระศิลาขาว** อยู่ด้านทิศใต้ของพระอุโบสถ ตัวอาคารเป็นสถาปัตย์แบบเดียวกับพระอุโบสถ ผนังภายในเขียนสีลายดอกไม้ร่วงสีฉูดฉาดบาดตา บานประตูหน้าต่างด้านในมีลวดลายเช่นเดียวกับพระอุโบสถ ด้านนอกเป็นลายกำมะลอ เขียนสีแกมทอง ภายในพระวิหารนี้ มีบุษบกไม้สักลงรักปิดทองประดับกระจก ลวดลายวิจิตรอ่อนช้อยสวยงามมาก ซึ่งเป็นที่ประดิษฐาน **พระศิลาขาว** ประธานพระวิหาร พร้อมอัครสาวก

พระเจดีย์ อยู่ด้านทิศตะวันตกพระอุโบสถ เป็นเจดีย์ทรงกลมหรือทรงระฆัง มักเรียกกันว่า ทรงลังกา เนื่องจากได้รับแบบอย่างมาจากลังกา พร้อมกับการแพร่เข้ามาของพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์ มีฐานแปดเหลี่ยมสองชั้นสูง ๔๕ เมตร ภายในบรรจุพระบรมธาตุ

การเปรียญหลวง อยู่ด้านทิศเหนือพระอุโบสถติดเขตสังฆาวาส เป็นอาคารแบบผสมระหว่างอาคารทรงไทยกับเครื่องบนหลังคาแบบจีน ลักษณะเป็นตึกทรงโรงมีเสาอยู่ข้างในประธานสถาปัตย์ภายนอกแบบเดียวกับพระอุโบสถ ผนังภายในเขียนสีลายดอกไม้ร่วงรูปช่อพุดตาน สีอ่อนละมุนนุ่มนวลอ่อนหวาน สบายตา บานประตูหน้าต่างด้านในแบบเดียวกับพระอุโบสถ ด้านนอกเป็น

กำแพงแก้วและป้อมปราการ

ลายกำมะลอภาพไม้ดัดเขียนสีแกมทองซึ่งมีเฉพาะที่วัดเฉลิมพระเกียรติแห่งเดียวเท่านั้น ภายในประดิษฐาน **พระชัยวัฒน์** ซึ่งหาชมได้ยาก พร้อมด้วยคู่อัครสาวกที่ทรงฤทธานุภาพ

กำแพงแก้วและป้อมปราการ เป็นกำแพงก่ออิฐถือปูน มีใบเสมาเหมือนกับกำแพงพระบรมมหาราชวัง มีป้อมปราการทั้งสี่มุม มีความสำคัญคือเป็นสถานที่พักกองทัพจัดกระบวนทัพ และประกอบพิธีกรรมในการยกทัพไปทางเหนือหลายครั้ง ซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์เป็นอย่างมาก เท่าที่พบหลักฐานมีอยู่ ๔ ครั้ง คือ

๑. **พ.ศ. ๒๓๙๕** กรมหลวงวงศาธิราช ยกทัพไปตีเมืองเชียงตุง

กุฏิทรงไทย

๒. **พ.ศ. ๒๔๑๘** เจ้าพระยาภูธราภัย (นุช บุณยรัตนพันธุ์) ยกทัพไปปราบฮ่อ

๓. **พ.ศ. ๒๔๒๘** เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสงชูโต) ยกทัพไปปราบฮ่อ

๔. **พ.ศ. ๒๔๓๐** เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี ยกทัพไปปราบฮ่ออีกครั้งหนึ่ง

กุฏิทรงไทย อยู่ด้านเหนือเขตพุทธาวาสจำนวน ๒๐ หลัง ซึ่งสร้างและจัดแผนผังอย่างมีระเบียบ เป็นเรือนไทยภาคกลางทรงมะลิลาใต้ถุนสูง มีความสวยงามบ่งบอกถึงความเป็นศิลปะแบบไทยๆ สง่างามโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของวัดเฉลิมพระเกียรติ

บันทึกเหตุการณ์สำคัญ

๒๒ ตุลาคม ๒๓๙๐ เวลา ๐๗.๒๔ น. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินทรงก่อพระฤกษ์พระอุโบสถวัดเฉลิมพระเกียรติ

๘ มีนาคม ๒๓๙๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาธรรมาธิกรณาธิบดี (เสือ สนธิรัตน์) จัดการผูกพัทธสีมา

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชินีนาถ และเจ้าหญิงอเล็กซานดร้าแห่งเค้นท์ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปลอยพระประทีป ณ ริมเขื่อนหน้าวัด

๓๐ ตุลาคม ๒๕๒๙ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินทรงทอดผ้าพระกฐิน และยกฉัตรพระประธานในพระอุโบสถ

๑๒ มกราคม ๒๕๓๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทางชลมารค ในการสมโภชพระอาราม

๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๖ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพรรณวดี เสด็จเป็นประธานทอดผ้าพระกฐิน

๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม-บรมราชกุมารี เสด็จแทนพระองค์ในการถวายผ้าพระกฐินหลวง

หมายเหตุ ภายในอาคารเปิดให้เข้าชม เสาร์ อาทิตย์ และวันสำคัญ หากต้องการเข้าชมเป็นคณะในวันธรรมดา กรุณาแจ้งให้ทราบล่วงหน้า โทร. ๔๔๗-๔๑๔๔, ๔๔๖-๔๐๓๕, ๔๔๖-๔๐๓๘

พิมพ์ที่ โอ.เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์ โทร. ๔๒๔-๖๙๔๔, ๔๒๔-๗๒๙๒

